

නුවරකලාවියේ පැරණි ජනසමාජය විසින් භාවිත කරන ලද ප්‍රාථමික සන්නිවේදන ක්‍රමෝපායයන් තුළින් ප්‍රකට කෙරෙන මානවවංශ විද්‍යාත්මක වෘද්ධියමය සංලක්ෂණ පිළිබඳ අධ්‍යයනය

සේන නානායක්කාර

ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය, මානවශාස්ත්‍ර අධ්‍යයනාංශය, ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය, මිහින්තලේ
senananayakkara@gmail.com/ 071 810 1539

හැඳින්වීම සහ අරමුණ

මානව සම්භවයේ සිට අද දක්වා දිගුකාලීන පරිණාමීය කාලපරිච්ඡේදය තුළ මානව සමාජ අභ්‍යන්තරයෙහි සිදු වී ඇති විචලනයා අප්‍රමාණ වෙයි. වර්ගයාගේ පරිණාමීය සම්බන්ධතා මෙන් ම අදාළ පාරිසරික ස්වරූපයන් ද ඒ හා බැඳේ. ඒ අනුව, සන්නිවේදනය වූ කලී මානව සංභතිය තුළ එ තෙක් මෙ තෙක් පෙන්නුම් කෙරුණු විශිෂ්ටතම විපර්යාසය ලෙස (Millicon 1968:211) මේ වන විට නිදනාගෙන ඇත. එය මානව සම්භවයේ සිට පශ්චාත් නූතනය දක්වා වූ දුෂ්කර ගමන් මග තුළ කැපී පෙනෙන්නකි. නිශ්චිත භූගෝලීය කලාපයක් තුළ ඊට අදාළ සිද්ධිමය විග්‍රහයක් විද්‍යාත්මක ආස්ථානයක් සහිත ව පෙළගැස්වීම සමාජ ප්‍රගමනයට මහත් සේ ඵලදායක වේ. එකී පසුබිම තුළ නුවරකලාවියේ පැරණි ජනසමාජය විසින් භාවිත කරන ලද ප්‍රාථමික සන්නිවේදන ක්‍රමෝපායයන් කෙරෙහි නූතන මානවවංශ විද්‍යාත්මක අර්ථකථනයක් සොයා යෑම මෙහි ප්‍රමුඛ අධ්‍යාශය වෙයි.

අධ්‍යයන ගැටලුව

මිනිසා විද්‍යාවෙන් හා තාක්ෂණයෙන් දියුණුවත්ම ඊට සමගාමී ව සෙසු කෘෂ්ත්‍රයන් තුළින් ද විවිධ උච්චාවචනයන් විද්‍යමාන වේ. ඒ පිළිබඳ ව කාලානුරූප ව විමසා බැලීම දියුණුවෙමින් පවත්නා සමාජයක් කෙරෙහි වන සාධනීය බලපෑමකි. එ බැවින්, එ වකට නුවරකලාවියේ පැරණි ජනසමාජය විසින් භාවිත ප්‍රාථමික සන්නිවේදන ක්‍රමෝපායයන් තුළ විශද කෙරුණු වෘද්ධියමය සංලක්ෂණ කවරේ ද? යන්න මෙහි මුඛ්‍ය ගැටලුව ලෙස ගැනේ.

අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය

මානව විද්‍යාවෙන් හෝ සමාජ විද්‍යාවෙන් විග්‍රහ කෙරෙනුයේ මානව සමාජ සම්බන්ධතා පිළිබඳ ව ය. අතීත හා වර්තමාන කාලද්වය මේ සිදහා ප්‍රස්තුත කොට ගැනේ. අතීතය පිළිබඳ විමර්ශනයේ දී එහි ජනශ්‍රැතිමය හා සාහිත්‍යමය මූලාශ්‍රය වඩාත් වැදගත් වෙයි. එ බැවින්, ලිඛිත ව, අලිඛිතව හෝ වාචික ව, අවාචික ව හෝ වෙනත් ක්‍රියාවලියක් තුළ ගොඩනැගුණු සාහිත්‍යමය සාධක පරිශීලීතය මෙහි ප්‍රධානතම අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය වෙයි. ඒ හැර, විද්වතුන් මෙන් ම, අදාළ භූගෝලීය කලාපයෙහි ජනමත නායකයින් හා වියපත් ගැමියන් සම්මුඛයෙහි සාකච්ඡා කිරීම ද එක සේ වැදගත් වී ය.

සාකච්ඡාව හා ප්‍රතිඵල

සන්නිවේදනය මානව උරුමයකි. එය මානව සන්නිවේදනයෙහි ලා, විග්‍රහ කිරීමේ දී භාෂාත්මක ප්‍රවනතා ප්‍රමුඛ වෙයි. එය ද වාචික හෝ අවාචික විය හැකි ය. සියල්ලෙන් සිදුකෙරෙනුයේ සංඥා හා සංකේත (signals and symbols) අදහස්, ආකල්ප, හෝ හැඟීම් ප්‍රකාශ කිරීමයි. ඒ අනුව, නුවරකලාවියේ පරණි ගැමිජන සමාජය විසින් භාවිත කරන ලද ප්‍රාථමික සන්නිවේදන ක්‍රමෝපායයන් කිහිපයක් පමණක් මෙහි දී අප අධ්‍යයනයෙහි ලා කේන්ද්‍ර වෙයි. මානවවංශ විද්‍යාවට අනුව, එහි වෘද්ධියමය සංලක්ෂණ (progressive distinguished) පිරික්සීම අතිශය පර්යේෂණාත්මක ය.

'ඉදිකඩුල්ලට ලී දූමිම' වැනි මූලික ක්‍රියාවක් නිදසුන් කොට ගනිමු. කඩුල්ලට එක ලියක් දමා ඇත්තම් ගෙහිමියා ළිගපාතක සිටියි.

ලී දෙකක් වූයේ නම් වැව්පිටියට, හේනට හෝ කුඹුරට ගොස් ඇති බවත්, ලී තුනක් ම (සියල්ල ම) දමා ඇත් නම් ඔහු ඇතක ගොස් හෝ දින දෙකතුනකට ගෙදර නැති බවත් කියාපායි. මෙය සරල අරුත් දනවන්නකි.

නූතන මානවවිද්‍යාවේ පුරෝගාමී පර්යේෂකයෙකු වූ ප්‍රාන්ස් බොආස් ගේ අදහසකට අනුව, පරිසරයේ ඇති සියලු අංගෝපාංග භාෂාත්මක මෙවලම් වේ. රූපමය පරිකල්පනය මානවයාට ආවේණික වන බැවිනි. පුරාණ ගැමිජන සමාජය හා බිඳුණු ගම, වැව, පන්සල, හේන, කුඹුර හා සෙසු සාමාජික ආයතන ද, දෛනික ජීවන වර්ගවට අදාළ ක්‍රියාකාරකම් ද මානවවංශ විද්‍යාවේ හදිදින්වෙනුයේ ප්‍රගතිකාරක අවශ්‍යතා (progressive needs) නමිනි (Servisses 1960:21-26). එකී අවශ්‍යතා පූරණය කිරීමෙහි ලා භාවිත සකලවිධ භෞතිකත්වයන් සහ ආධ්‍යාත්මිකත්වයන් ද නුවරකලාවියේ එ වක ජනප්‍රජාව කෙරෙහි සමීප ව පැවැතිනි. ඉදිකඩුල්ලට ලී දැමීමේ සන්නිවේදනය අරුත්බර සමාජ කාර්යයක් වන්නේ එ බැවිනි. 'අණබෝලය බැඳීම' හා 'වසංගතවැටිය කැපීම' ද එ බිඳු ම සන්නිවේදන ක්‍රියාකාරකමකි.

'අණබෝලය' යනු මහගමරාල විසින් හෝ වෙල්විදානේ විසින් නිකුත්කරනු ලබන නියෝගයකි. බෝල්පනා අතු තුන් මිටක් සුදු රෙද්දකින් ඔතා පයින්ඩකරුවකු අත කිසිවෙකු වෙත එවීම ද අණබෝල බැඳීමකි. එය විදානේ උන්දෑ හෝ මහගමරාල විසින් එවන ලද කැඳවුම් ආඥාවකි. එකී බෝල්පනා තුන්මිටට හොඳින් ඉදුණු නයිමිරිස් කරලක් ද ඇඳා තිබුණේ නම් තත්ත්වය අතිශය භයංකර ය. එය කෂණික කැඳවුමකි. කිසිදු සමාවක් නැත. වූදිතයා අදාළ ගමරාල වෙත හෝ විදානේ උන්දෑ හමුවට එකෙනෙහි ම යා යුතු ය (නානායක්කාර 1999 47:48). එ සේ නැති නම් එය සාමාන්‍ය වශයෙන් කෙරෙන දෛනික තොරතුරු සන්නිවේදනයකි. වැව හා එහි වතුර ආරක්‍ෂා කරගැනීම, ගැමියා අතර සමගිය හා සාමූහිකත්වය ආරක්‍ෂා කරගැනීම, ඔවුන් අතර විනය හා සදාචාර සම්පන්න වර්ග පවත්වා ගැනීම, කලට වේලාවට ගොයිතැන්බත් කිරීමට අදාළ කටයුතු සැලසුම් කිරීම හා යහපාලනය පවත්වාගැනීම යන පොදු අවශ්‍යතා

මෙමගින් අරමුණු කෙරේ. වසංගත අණබෝල, වරිගතභංචි අණබෝල හා නයිගල අණබෝල යනුවෙන් එය විවිධ අවස්ථාවන්හි දී විවිධ අරමුණු ඉටුකරගැනීම සඳහා විවිධ ස්වරූපයෙන් භාවිත කෙරේ.

'වසංගතවැටිය' ද එ බඳුම සංකේතාත්මක සන්නිවේදනයකි. සතුන්ගෙන් මිනිසුනට බෝවෙන ලෙඩ රෝග මෙන් ම සතුන්ගෙන් සතුන්ට බෝවෙන ලෙඩ රෝග ද ගමේ ගොඩේ බහුල ය. යම් විටෙක එය ඉතා බරපතල සමාජ ව්‍යසනයක් දක්වා පැතීර යා හැකි දුර්ලක්‍ෂණයකි. ගවයන්ට, ජීවවන්ට, කුකුළන්ට, බල්ලන්ට හා බළලුන්ට බෝවන වසංගත රෝග විශේෂ වෙයි. වසංගත වැටිය යනු එ බඳු නිවේදනයක් අවාචික ව ප්‍රකාශ කරන්නකි. ගම් දෙකක් අතර ඇති පටු කැලෑ මණ්ඩියෙහි අඩි තුනහතරක් පළලින් කෙටෙන බිම් තීරුවකින් එය පෙන්නුම් කෙරේ (නානායක්කාර 1999:48). ඒ ඒ ගම්බිම් අතර සතුන් අයාලේ නොයවන්නට එ විට ගම්මු වගබලා ගනිති.

මානව විද්‍යාවට අනුව, අතීත ජනසමාජයේ සිට කාලාන්තරයක් තිස්සේ පැවත එන පරිකල්පන ශක්‍යතාව (imaginative potentials) නිදනාගැනීම මෙහි අර්ථෝද්ධිපනයෙහි ලා මහිඟු පිටුබලයක් වෙයි. එය අවිඤ්ඤාණික ව සිදුවන්නකි. දෛනික ජීවිතය තුළ ගැමියා මුහුන දෙන සකලවිධ සිදුවීම් කෙරෙහි ලා නිශ්චිත වූ සමාජ අර්ථයක් (social meaning) ඇතැයි යන්න අතිශයෝක්තියක් නොවේ. එය යථාර්ථයක් හෝ ධර්මතාවක් ලෙස ද කෙනෙකුට අර්ථ දැක්විය හැකි ය. 1954 දී හැරල්ඩ් ගාපින්කල් මානවවංශ ක්‍රමවිද්‍යා සිද්ධාන්තයෙන් (the theory of ethnomethodology) හඳුන්වා දුන්නේ මෙයයි (රත්නපාල 1986:205-206). එහෙත්, මේ සියල්ලට යම්කිසි අගයක් හෝ වටිනාකමක් සමීප වනුයේ නිශ්චිත සංස්කෘතික පරිසරයක් තුළ දී බව අවධාරණය කෙරේ. අදාළ ජනප්‍රජාව සහ ඔවුන් ජීවත්වන පාරිසරික තත්ත්වයන් මෙන් ම, විඤ්ඤාණමය ස්වභාවයන් ද එහි දී පසුබිම් කොට ගැනේ. එ බැවින්, මෙවැනි ප්‍රාථමික සන්නිවේදන ක්‍රමෝපායයන් මානවවංශ විද්‍යාත්මකව සලකා බලන විට නිශ්චිත වෘද්ධියමය සංලක්‍ෂණ සහිත සන්නිවේදනයන් ලෙස හඳුනා ගැනේ.

නිගමනය

ඒ අනුව, නුවරකලාවියේ පැරණි ජනසමාජය විසින් භාවිත කරන ලද ප්‍රාථමික සන්නිවේදන ක්‍රමෝපායයන් හි කාලීන ඵලදායකත්වය අතිශය විස්මජනක ය. පුළුල් විමර්ශනයකින් අනතුරු ව හෙළිදරව් වන පරිදි ඊට හේතුසාධක ක්‍රිත්වයකි. ඒවා නූතන මානවවිද්‍යාවේ වෘද්ධියමය සංලක්ෂණ වෙයි. එ නම්,

1. සෘජු ප්‍රකාශනමය ශක්‍යතාව හෙවත් වහා අරුත්ගැන්වීම (immediacy)
2. සරල කාක්ෂණය හෙවත් පහසු ක්‍රියාකාරීත්වය (simplicity)
3. පාරිසරික යෝග්‍යතාව හෙවත් සමාජහිතකාමී බව (harmless)

කරුණු මෙ සේ හෙයින්, නූතන මානවවිද්‍යා විද්‍යාවේ සිදුහත් පරිදි උක්ත සාධකත්‍ය විසින්, එ බිඳු සන්නිවේදන ක්‍රියාකාරකම්, අද අප අත්විඳින පශ්චාත් නූතනය දක්වාත් ඉන් ඔබ්බටත් මෘදු ලෙස ගමන්කරවන බව නිගමනය කළ හැකි ය.

ආශ්‍රේය ග්‍රන්ථ

නානායක්කාර, සේන, (1999) රජරටසේවා නාට්‍යකලා සමීක්ෂා, කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහෝදරයෝ

රත්නපාල, නන්දසේන (1986) සමාජවිද්‍යාවේ මූලධර්ම, කොළඹ, ලේක්හවුස් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්

Millicon, Max, F. (1968) Communication and National Development (edited by Daniel Lerner and Wilbur Schramme) California, Stanford University Press

Servisses, Elmaan R. (1960) Profiles in Ethnology and Sociology, New York, Hill and Wang.